

מישפחת וונג היתה המישפחה הראשונה של

פליטי ויאטנאם שהסכימה לבוא לישראל

בעיקבות הזמנתו של מנחם בגין.

איך מרגישה הבת כיום?

היכן היא?

סייגון, 30 באפריל 1975. בר קר. יושבי העיר התי עוררו לשמע שא"גות-שימחה של אנשי צבא צפון ויאטנאם שנכנסו לעיר. הדרום הובס. מה שהיה שטח חסות צרפתי עבר ררך מעורבות אמריקאית טראומטית לחסות קומוניסטית נוקשה שבנוקשים.

מהר מאוד תפסו הצפון-ויאטנאמים את השליטה. בפקודתו הישירה של הרוצ'יימין הותרו כל חשבונות הבנקים של העשירים. מנהיגי הדרום היו מושחתים ברחו עם כל אוצרות.

בתקופת הזוהר הקאפיטאליסטית שלה הפכה סייגון עיר מוזהרת. עשיריה הרבים היו בחלקם הגדול סינים שהיגרו לוויאטנאם. בעלי מיקצוע רבים חיפשו מזלם בארץ שהיתה כמעט מפורגת עד כואם. ההצלחה הכלכלית שלהם היתה אדירה.

בראשית שנות ה-30 של המאה היגרה סבא וונג לוויאטנאם, ומונה שם כשגריר מטעם סין. עם הזמן פרש ממישרתו והתחיל בקאריירה עיסוקית פורחת.

באותו יום, באפריל 1975, עמד נכדו על הדי מירפסת והביט שימים קשים באו עליו. עד אז היה כימאי, בעל בית-מלאכה לייצור צבע-מאכל, איש תרבות וחברה. עוד באותו יום ניגש לבנק וביקש את כספו. הוא קיבל רק כמה פרוטות עלובות.

טראגדיה

אודיסאה

ד עיר התחתית בחיפה, לפני שבוע. שקט תהומי. רק שתי וזנות משועממות הפרו את הברידות שמסביב. רחוב יפו הלך לישון מוקדם. משקוף ארום ציין את הכניסה למיסעדה של מישפחת וונג. ניגוד חריף לסביבה. הכל סיני. מדברים סינית, אוכלים אוכל סיני, ובעיקר — נראים סינים.

דאי וונג מצוינת בימים אלה 10 שנים למסע האמים שלה מוויאטנאם. קווי פנים עדינים מאור, ממש כמו רישום בעיפרון רך. מרבית בשקט, ברגיעה, מחייכת המון, משתדלת שלא להישמע כמי שעברה טראגדיה אודיסאה. "הייתי בת 6 למה נכנסו לסייגון, אבל בהחלט הייתי מודעת למה שקורה מסביב. כל העניין הזה גרם לי להתבגר."

"אחרי שהם נכנסו פנימה, כבר לא היה טעם ללכת לבית-הספר. שפת-הלימוד הפכה מסינית לוויאטנאמית. אנחנו סינים ולא ויאטנאמים, הכל — החינוך שלי, התרבות שלי, המוסיקה שאני מנגנת בחליל צד — הכל סיני."

"למורים כבר לא היה חשק ללמד. הכתיבו להם מגובה שצריך לשטוף לנו את המוח כמה שהרצ'יימין טוב וכמה שהקומוניזם טוב. אנשים התחילו להיעלם ברחובות. חיינו בפקוד. היו חוטפים את העשירים ושולחים אותם למחנות-כפייה או למחנות. חינוך מחדש. לא ראינו אותם עוד."

"אני זוכרת שבשלב מסוים חדרה לי למוח ההכרה שאני והמישפחה שלי עומרים לעזוב לחו"ל. פשוט לא יכולנו להישאר כסיוט הזה." כמו ככל מקום אחר בעולם, גם בוויאטנאם היו מי שדעו להפיק תועלת מהמצב החדש שנוצר. וונג התביא כמה מטילים, ובהם השתמש כדי לשלם למבריחים.

חבורות סוחרים ממוחלים התארגנו כדי להביא ריח את העשירים אל מחוץ לארץ השוקעת. ככל שהיו משלמים להם יותר כסף, כך גברו הסיכויים לצאת מזה בחיים. כדצמבר 1978 הם יצאו באישור-ליהל למחנה סודי, שחוקם כדי לקלוט את הבורחים. המבריחים, אגב, לא לקחו על עצמם

תודה

למנחם בגין

הקמח לא נמצאה אף מדינה שתסכים לקלוט את מוייהרעב שאיכלסו את ביטנה.

נס חג-המולד

ב ערב חג-המולד שוב התערב הגורל, והפעם לטובתם. אנשי מיסמרהחופים של הפיליפינים היו עסוקים במסיבות-שתייה של כריסטמס, ולא גילו עירנות כתוצאה מכך. כשגילו את אוניית-הפליטים היה כבר מאוחר מדי לסלקה. עיתונאים זריזים עלו על סיפונה והנציחו בעשרות סירטי-צילום את הטראגדיה. התמונות נראו בכל בית ברחבי העולם, והעולם ההומאני החל מתעורר.

האום שלח מנות-אוכל, וטיפיז-טיפין הסכימו ממשלות-העולם לקלוט את הפליטים. מנחם בגין, שהביין שזו הזדמנות לעשות מעשה טוב ולהרשים את העולם, החליט לקלוט 600 מהפליטים.

קבוצה ראשונה נלקחה מסיפון אוניית-פליטים אחרת, ומישפחת וונג הצטרפה לקבוצה השנייה. "אבא שלי חשב שהוא הולך לפגישה עם השגריר הצרפתי. היו לנו קרובים בצרפת, ורצינו להגיע אליהם."

"כשהגיע לפגישה, התברר לו שזה בעצם שגריר-ישראל, ושאינו מקומות פנויים בצרפת. שאלו אותו אם הוא מסכים לנסוע לישראל, ובאימפולסיביות ריגעת הוא ענה: למה לא?"

בריעבד נודע לנו שהיינו הראשונים להסכים

רזנן בר (המשך בעמוד 30)

ביקשו רשות לעלות ונדרחו על הסף. וכאלו כדי להוסיף לייאושם התחילה סידרה של סערות, שטיילטלו את יושבי הספינה מצד אל צד.

"האוויר היה מסריח מאוד. הכל היה מלא מחלות וחייירים. חלק מהזמן הייתי שרויה במין חצי-עילפון כזה, כך שאני לא זוכרת הרבה."

בהרצאה שנתנה בתנ"ט באחת הקריות, השלימה אחותה של דאי, סי, את הדברים: "תינוק אחד, בן כמה חודשים, סבל מקוצר נשימה חמור מאוד. הוא גסס. בקהל הרוחם מאוד של עשירים היו גם רופאים, אך לא היו תרופות, והם פשוט לא יכלו לעזור. הם הודיעו שאם התינוק ימות בתוך האונייה נשקפת סכנת מגיפה לשאר 2299 הנוסעים. ההורים היו מוועזעים לשמוע על קבורה בים. כינתיים הוא גסס."

"מבעד לצוהר הקטן ראינו אונייה מרחוק, והחלטנו שאין ברירה. הכנו רפסודה קטנה ומרופדת מכרית הצלה עם דגל אסיאראס, ושלחנו אותה לעבר האונייה. עד היום איננו יודעים מה קרה לו."

האונייה שטה מדחי אל דחי. הנוסעים היו מורעבים ורטובים עד לשד עצמותיהם. איים קטנים, שאליהם פנו, רחו אותם והגבירו את ייאושם. דאי: "אני זוכרת תמונה נוראה של אנשים קופצים למים מתוך ייאוש, ומנסים לשחות לאיים האלה. חלק טבעו, כל אלה שלא תמו הוחזרו לאונייה."

דאי: בהחלט מסכימה לקביעה, הקושרת את גורלה של האונייה עם גורל הסוטה לואיס. אוניית הפליטים היהודיים שחיפשה, לשווא, מיפלט מאימת הנאצים. בנתיבי-התלאות של ספינת-

אחריות לגורל הפליטים מהרגע שאלה יצאו את גבולות המים הטריטוריאליים של ויאטנאם.

ספינת

הקמח

ה קבוצה של מישפחת וונג שברה שיא חדש במסעות-פליטים. 2300 איש נדחסו לבטן אונייה שהספיקה בקושי ל-200.

"הצפיפות היתה נוראה", מספרת דאי, "פשוט לא היינו יכולים לווח מהמקום. ישבנו שיבעה — שני ההורים, ארבעה ילדים ודודה — בשטח בגודל זעיר. כל היום ברגליים כפופות. כל מיספר שעות היינו קמים, כדי שהרגליים לא יתנונו."

"בהתחלה זה עוד היה איכשהו סביר, למרות שהיינו צריכים לחכות ארבע שעות בתור לכוס מים, ועוד ארבע שעות בתור לשרותים. לכל אחד היה רק תיק קטן אחד. אי-אפשר היה לקחת יותר. אחרי שבוע נגמר לנו האוכל, והשתמשנו בקמח שהאונייה הובילה. עירבבנו מים וקמח, ואכלנו כמו שזה. היה לזה טעם של דבק, אבל אדם רעב וחלש לא בוהל בכלום."

"בהתחלה עוד היתה תחושה של שיתוף-גורל. כולם היו אחים זה לזה. כמעט כולם היו סינים, כי כמעט כל הסנים היו עשירים, ורק עשירים יכלו לצאת. אבל ככל שנקפו הימים, כל אחד הפך ליותר ויותר אגואיסט, והתחילו תככים בתוך האונייה."

"אנשים איבדו את הסבלנות שלהם והתחילו לריב על כל סנטימטר, על כל אפשרות ליישר את הרגליים. התנאים נעשו ממש בלתי-נסבלים. מחלות התחילו להתפשט, אנשים התחילו לגי-סוס."

ניכר עליה שקשה לה להיזכר. מסע-האימים נשאר חרוט עמוק בזיכרונה. האונייה הפליגה מוויאטנאם לעבר הונג-קונג. לפני חופי האי